

Zijn wij wel onderzoekers? **G. Ramanathan**

De heer G. Ramanathan was voorzitter van de Trissur Theosophical Lodge en lid van het dagelijks bestuur van de Kerala Theosophical Federation in India.

Het kenmerk van een theosoof is een onderzoekende houding. In één van de brieven aan A.P. Sinnett, voormalig vicevoorzitter van de Theosophical Society (Adyar), hierna TS, stelde Mahatma KH: *De adept is de zeldzame bloem van een generatie van onderzoekers (De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett, brief 2, bladzijde 7).* Dit toont aan hoe essentieel het is om een onderzoekende aard te hebben. De stichters van de Society en zij die met hen omgingen in de vroege periode van de TS waren echte onderzoekers. Zij observeerden de wereld der verschijnselen met een open denkvermogen en waren ontvankelijk voor datgene wat uitgesproken werd vanuit de hogere dimensies. Zij geloofden niet blindelings wat hun door anderen verteld werd en verwierpen dit ook niet volledig, maar zij kwamen achter de waarheid door nauwkeurige observatie en door meditatie.

In een artikel over *Mahatma's en Chela's* (in het boek *HPB Teaches* van Michael Gomes) beschrijft H.P. Blavatsky (HPB) duidelijk het begrip 'blind geloof en vertrouwen'. Zij stelt: *Blind vertrouwen is een uitdrukking die soms gebruikt wordt om aannames en geloof, zonder eigen perceptie of begrip, aan te duiden; dit terwijl de ware perceptie van het manas dat verlichte geloof aanduidt in de ware betekenis van het woord 'vertrouwen'. Dit geloof zou tegelijkertijd vergezeld moeten gaan met kennis, want 'ware kennis brengt vertrouwen met zich mee.'* Occulte leringen zijn door HPB zelf gegeven middels haar klassieke theosofische literatuur. Ook de president-stichter kolonel H.S. Olcott en andere grote theosofen, zoals dr. Annie Besant, C.W. Leadbeater en anderen, hebben geschreven over hun verlichte waarnemingen van de aard van het universum en de evolutie van de mensheid. Dit zijn allemaal vruchten van verlichte waarnemingen en van aanhoudend en nauwkeurig onderzoeken.

De ware vraag is echter of de doorsnee leden van de TS beweringen simpelweg onderschrijven, of er diepgaand over mediteren en zo tot waarlijk leren komen. In de eerste reeks van de *Brieven van de Meesters van Wijsheid*, in brief nummer 59, aan dr. Annie Besant door Mahatma KH in het jaar 1900 (negen jaar na de

dood van HPB), zegt KH: *De TS en haar leden fabriceren langzaamaan een geloof. Een Tibetaans spreekwoord zegt 'Lichtgelovigheid brengt lichtgelovigheid voort en eindigt in hypocrisie'. Er zijn zo weinig mensen die iets over ons weten. Is het de bedoeling dat wij gunstig gestemd of tot idolen gemaakt worden... De schuimkop van de golf van intellectuele vooruitgang zou aangegrepen en naar spiritualiteit gegidst moeten worden. Die kan niet geforceerd worden tot geloofsrichtingen en emotionele verering. De essentie van de hogere gedachten van de leden in hun gezamenlijkheid zou alle actie in de TS moeten gidsen.*

De moderne TS werd gebaseerd op de richtlijnen en instructies die de Meesters van Wijsheid gaven via hun brieven en op andere occulte manieren. In deze context beschouwd is de bewering van de Mahatma KH uiterst belangrijk: in de theosofische beweging is geen plaats voor blinde verering en voor bijgeloof.

Wanneer de verlichte waarnemingen van 'de groten' onder woorden gebracht worden roept dit vanzelfsprekend ernstige beperkingen op. J. Krishnamurti, één van de grootste spirituele denkers van de twintigste eeuw, heeft keer op keer gewaarschuwd *dat de beschrijving niet het beschrevene is*. Tenzij wij mediteren en onze intuïtieve waarneming ontwikkelen over theosofische leringen die in boeken worden gegeven, zal er niets gebeuren wat de moeite waard is. Nieuwe concepten en ideaties op het mentale niveau maken, gebaseerd op informatie die wij uit boeken halen, kan ons alleen maar helpen bij het creëren van illusie na illusie. Na teleurstellingen in de uiterlijke wereld kan de spirituele zoeker misschien fantastische ideeën over het spirituele leven hebben, louter gebaseerd op informatie die hij uit boeken bijeen heeft gesprokkeld, en hij kan daarin veiligheid zoeken. Het denkvermogen dat gehecht is aan aards gemak en dat behoefte heeft aan veiligheid wordt doordrenkt van zintuiglijke verlangens, en kan daarom niet verder reiken dan de fysieke dimensies van ons bestaan. Boekenwijsheid blijft vluchtig en ongrijpbaar.

In *De Stem van de Stilte* staat in 1,26 (*Drie Wegen, Eén Pad*, bladzijde 39): *De naam van de tweede Hal is de Hal van Lering [de Hal waarin de leerling op de proef wordt gesteld]. Daarin zal uw Ziel de bloesems van het leven vinden, maar onder iedere bloem een opgerolde slang*. Blind geloof en een dogmatische benadering kunnen ons alleen helpen om schijnheilig te worden, en niet om een fundamentele transformatie in ons leven teweeg te brengen. De prachtige leringen die geopenbaard worden over het bestaan van hogere dimensies, de eenheid van bestaan in het universum en het grote evolutionaire plan dat uitgelegd wordt in theosofie zijn onderwerpen die onderzocht, ervaren en waargenomen moeten worden. Bestaansvormen in de zichtbare fysieke dimensie zijn slechts topjes van de ijsberg, en er zijn diepere dimensies die nog onvouwd dienen te worden. Die materie zal een serieuze bestudeerder van theosofie niet blindelings aanvaarden of verwerpen, maar benaderen met een onderzoekend denkvermogen.

Een zuiver en open denkvermogen is een vereiste om diep in te gaan op deze levensvragen. Het denkvermogen is de schakel tussen geest en materie en kan weerspiegelen wat zich in de spirituele dimensie bevindt. Het denken kan ontvankelijk worden voor de diepe wijsheid die met theosofische leringen wordt overgebracht,

leringen die niet van de aarde zijn. Een theosofische student kan inzicht ontwikkelen in de wijsheid achter de woorden door zijn gedachteprocessen te volgen en onder controle te brengen. Als we het denkvermogen zelf observeren, dan kan dit het onderscheidingsvermogen naar een hoger plan brengen, en zo kunnen we wilde en onbeheerste gedachten een halt toeroepen. J. Krishnamurti heeft herhaaldelijk het belang vermeld van het observeren van ons denkproces, en van het ontdekken van de waarheid over dingen, zonder hierbij afhankelijk te zijn van gezag, interpretaties en boeken. Zijn leringen zijn een aansporing aan de mensheid om onderzoekend bezig te zijn.

In boeken vinden wij allerlei meningen en interpretaties en dit geeft duidelijk aan dat wij ons niet afhankelijk kunnen maken van kennis als het laatste woord over waarheid. In *Esoteric Writings* van de grote occultist T. Subba Row bijvoorbeeld vinden wij verschillende meningen over de leerstellingen van Sankaracharya. Dit benadrukt nog eens het feit dat wij meningen en gezichtspunten van anderen niet kunnen opvatten als zijnde het laatste woord, dat wij niet blindelings kunnen aannemen en geloven dat zij de 'waarheid' bevatten. In hetzelfde boek schrijft Subba Row *dat de TS niet bestaat uit een groep religieuze leraren, maar dat het eenvoudigweg een vereniging is van onderzoekers en vragenstellers.*

De theosofische student zou leringen kunnen benaderen met een onderzoekende geest. Leren vindt alleen plaats wanneer het denkvermogen vrij is van alle beperkingen en ketenen. Het steeds diepere besef van hoezeer wij afhankelijk zijn van traditie, blind geloof, bijgeloof en uiterlijke omstandigheden in het algemeen, die bewustwording zal ons helpen om deze door het denkvermogen opgeworpen hindernissen te overstijgen. In ons dagelijks leven zijn er gelegenheden te over dat ons zelfbeeld wordt uitgedaagd. In plaats van ons te verschuilen achter een muur van verontschuldigheden en rechtvaardigheden kan het, als wij onszelf observeren, een prachtige gelegenheid bieden om waar te nemen hoezeer wij slaven zijn van angst, van de meningen van anderen, van onze tradities enzovoort. Dit zijn de momenten dat wij uit onze schulp kunnen kruipen om een blik op de verte te werpen. Alleen als ons denkvermogen zich niet vastklampt aan geloof of verlangens, als het de angst heeft overstegen, alleen dan zijn wij in staat om te observeren en te leren. Op zulke momenten worden de diepe waarheden ontvouwd die versluierd liggen in de grote leringen van theosofie.

Dit is de prachtige lering die ons deelachtig gemaakt werd door Krishnamurti: hij benadrukte het belang van een onderzoekend denkvermogen. Waarachtig onderzoek en leren komt alleen tot bloei in een atmosfeer waarin vrijheid van denken bestaat. De resolutie *Vrijheid van Denken* (die op elk binnenblad van *Theosofia* staat, redactie) is een fundamenteel principe bij alle activiteiten van de TS. Deze verklaring, aangenomen door de internationale algemene raad (General Council), is een duidelijke verklaring dat de TS een centrum van **leren** is.

Uit: *The Theosophist*, maart 2008

Vertaling: Anne Myrthe Iken